

การอ่านเพื่อการเรียนรู้

บรรจง พลไชย

บทความนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการอ่าน วิธีการอ่าน ทักษะ การอ่าน ลักษณะของผู้อ่านที่ดี การอ่านเพื่อการค้นคว้าสารสนเทศและการบันทึก และการอ่านวัสดุ สารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์

Reading for learning

Banchong Phonchai

This article presents the definition, aim and benefits of reading, methods of reading, reading skills, characteristics of a good reader, reading for information seeking and recording and printed information materials reading.

การอ่านเพื่อการเรียนรู้

บรรจง พลไชย*

การอ่านคือเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมการอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนา ทั้งพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาองค์กร พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติ โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่เป็นสังคมสารสนเทศและสังคมแห่งความรู้ การอ่านจึงเป็นความท้าทายที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องแสวงหาความรู้และติดตามข่าวสารที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ การอ่านช่วยให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้มาก การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ เพราะเป็นทักษะที่คนทั่วไปใช้ศึกษาหาความรู้ให้แก่ตนเอง การอ่านเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ แม้จะไม่ใช้ประสบการณ์โดยตรง แต่ก็ทำให้ผู้ที่ได้อ่านมากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น การอ่านจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนทั่วไป โดยเฉพาะนักเรียนและนักศึกษา เพราะความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถทางการอ่านของผู้เรียนเป็นสำคัญ การเพาะนิสัยรักการอ่าน ใฝ่การเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ต่อเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้คนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะนำไปสู่การเผยแพร่และสร้างภูมิปัญญาใหม่ (วิทยากร เชียงกูล, 2552: 3) นอกจากนี้ผู้ที่มีพื้นฐานการอ่านที่ดีย่อมมีโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้ในขั้นสูงขึ้นไป (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บาหยัน อิมสำราญ, 2550: 91)

การอ่าน คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้สัญลักษณ์ที่ตีพิมพ์หรือบันทึก และเกี่ยวข้องกับการสร้างความหมายใหม่โดยการประสานสิ่งที่อ่านกับความคิดต่างๆ ที่ผู้อ่านมีอยู่ ความหมายที่เกิดขึ้นใหม่จะถูกจัดเข้าไว้ในกระบวนการทางความคิดตามจุดมุ่งหมายของผู้อ่าน (สุพรรณิ วราทร, 2545: 3)

การอ่าน คือ การรับสารในรูปของตัวอักษรมาแปลเป็นความรู้ความเข้าใจของผู้อ่าน โดยผ่านความคิด ประสบการณ์ และความเชื่อของตน (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ, 2550: 91)

การอ่านเป็นความสามารถของมนุษย์ที่เข้าใจการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ เข้าใจเนื้อเรื่องและแนวคิดจากสิ่งที่อ่าน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542: 1)

กล่าวโดยสรุปก็คือ การอ่านเป็นพฤติกรรมที่ใช้ความสามารถในการแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำ เป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน เป็นการพัฒนาความคิดและนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์

* หัวหน้างานห้องสมุด วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม
E-mail: banchong@bcnn.ac.th

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า หรือเพื่อการสืบค้นสารสนเทศนั้น มีจุดมุ่งหมายในการอ่าน ผู้เขียนขอสรุปไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อรู้ข่าวสาร เป็นการอ่านเพื่อความรู้จักเหตุการ์ณและปัญหาต่างๆ และเป็น การพัฒนาความรู้ของตนเอง ได้แก่ การอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ
2. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ในเนื้อหา วิชาต่าง ๆ ซึ่งผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างพิถีพิถะระห์และทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน
3. อ่านเพื่อใช้ในวิชาชีพ เป็นการอ่านเพื่อนำมาใช้พัฒนาการทำงานตามอาชีพของแต่ละคน ให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อ่าน ผู้อ่านจะเลือกอ่านหนังสือ ตำรา วารสาร ที่เกี่ยวข้องกับ วิชาชีพของตน เช่น วิชาชีพพยาบาล อาจเลือกอ่านบทความวิชาการจากวารสารพยาบาลศาสตร์และ สุขภาพ หรือตำราทางการพยาบาลสาขาต่างๆ ได้แก่ การพยาบาลเด็ก การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
4. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ผู้อ่านจะได้รับ ความเพลิดเพลินจากการอ่านสิ่งที่ตนเองชอบ และสนใจ ได้แก่ อ่านนวนิยาย เรื่องสั้น การ์ตูน เช่น ดอกส้มสีทอง สะดุดรักที่พักใจ
5. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ เป็นการอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด และทัศนคติ เพราะ การอ่านมาก รู้มาก ย่อมทำให้บุคคลเป็นที่ยอมรับของสังคม เนื้อหา สารสนเทศบางประการที่ได้อ่าน จากหนังสือ วารสาร นิตยสาร ทำให้ผู้อ่านนำมาปรับปรุงบุคลิกภาพของตนได้ดังนั้น การอ่านจึงช่วย ปรับปรุงบุคลิกภาพของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี
6. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด เป็นการอ่านเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้เขียนเขียนขึ้นเพื่อแสดงความคิดเห็น ช่วยให้ความคิดเห็นของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น เช่น การอ่านผลการวิจัย
7. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่นๆ เช่น ต้องการความมั่นคงในชีวิต ต้องการการยอมรับให้ เป็นส่วนหนึ่งในสังคม ต้องการได้รับความนับถือในสังคม ต้องการความสำเร็จในชีวิต โดยอ่านหนังสือ ที่แนะนำแนวทางในการแก้ไขปัญหา การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ วิธีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ตัวอย่าง เช่น อ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ เศรษฐกิจพอเพียง

ประโยชน์ของการอ่าน

ปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งแพร่หลายอยู่ในวัสดุสารสนเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้ การอ่านมีความสำคัญมากขึ้น ดังนั้นประโยชน์ของการอ่านจึงมีดังต่อไปนี้

1. การอ่านทำให้ผู้อ่านได้รับสาระความรู้ ทำให้เป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ทันความคิด ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ
2. ทำให้ผู้อ่านได้ศึกษาหาความรู้และเกิดความเพลิดเพลิน ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานรื่นเริง ผ่อนคลายความตึงเครียด ช่วยลดความเครียดจากการทำงานในชีวิตประจำวันได้ จากรายงานวิจัยของ อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย, อารีย์ ชื่นวัฒนา และ พวา พันธุ์เมฆา (2553: 97) พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผล ต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ปฏิบัติมาก ก็คือ นักเรียนชอบอ่านหนังสือบันเทิงคดี ดังนั้นกิจกรรม ที่จะช่วยส่งเสริมการอ่าน ไม่ควรมุ่งแต่การอ่านตำราหรือหนังสือที่มุ่งให้ความรู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและเกิดความเครียดจากการเรียนในชั้นเรียน

3. การอ่านเป็นการฝึกสมองให้ได้คิด และเกิดสมาธิ

4. ผู้อ่านสามารถสร้างความคิดและจินตนาการได้เอง ทำให้ผู้อ่านมีอิสระทางความคิด จากรายงานวิจัยของธนศักดิ์ เมืองเจริญ, อารีย์ ชี้นวัฒนา และอรทัย วารีสอาด(2554: 19) พบว่าการอ่านจะช่วยให้เด็กมีจินตนาการ รู้จักแสวงหา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ หาเหตุผล มีความมั่นใจ และมีความพอใจในตนเอง

5. การอ่านช่วยพัฒนาจิตใจให้เจริญงอกงามขึ้น เช่น การอ่านหนังสือธรรมะช่วยพัฒนาเมตตาจิต

6. การอ่านช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ จากรายงานวิจัยของธนศักดิ์ เมืองเจริญ, อารีย์ ชี้นวัฒนา และอรทัย วารีสอาด (2554:19) พบว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญเพราะช่วยให้เด็กมีความรู้ และขยายความรู้ที่มีอยู่ ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จ ด้านการศึกษาและมีอนาคตที่ดี

7. ช่วยพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ ทำให้เกิดความรู้ ความคิด ทำให้เป็นคนฉลาดเฉลียว และทันต่อเหตุการณ์

8. ช่วยให้แนวทางในการดำเนินชีวิตแก่มนุษย์ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต

9. การอ่านช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิต ชีวิตในสังคมปัจจุบันเป็นชีวิตที่ต้องทำอะไรอย่างรวดเร็วจึงจะทันการณ์ เช่น ในการเดินทางไปยังสถานที่ที่ไม่รู้จัก ต้องอาศัยการอ่านแผนที่ จึงจะทำให้เดินทางไปได้ถูกต้อง

10. การอ่านช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหบางอย่างในชีวิตประจำวันได้ เช่น การอ่านคำแนะนำในการใช้ยา คำแนะนำในการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ทำให้ผู้อ่านเข้าใจคำแนะนำและปฏิบัติตามคำแนะนำเหล่านั้น ทำให้ป้องกันและแก้ไขปัญหที่อาจจะเกิดขึ้นได้

11. การอ่านช่วยพัฒนาอาชีพ วิชาการของแต่ละอาชีพจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่เสมอ ผู้ที่ประกอบอาชีพในแต่ละอาชีพจึงต้องแสวงหาความรู้ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง การอ่านทำให้ทราบข้อมูลต่างๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น การอ่านจึงช่วยพัฒนาอาชีพของบุคคลให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น และส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าอีกด้วย

12. ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา นักเรียน นิสิต นักศึกษา รวมทั้งบุคคลทั่วไปใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ของตน ทำให้ได้ความรู้ ความคิด อันเป็นพื้นฐานให้เกิดการสังเคราะห์ความรู้ขึ้นมาใหม่

13. การอ่านช่วยให้ผู้อ่านมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมการอ่านช่วยให้มนุษย์มีความรู้และเกิดปัญญา ความรู้และปัญญานี้จะเป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์แสดงออกซึ่งอารมณได้อย่างถูกต้องกับกาลเทศะ เมื่อมนุษย์มีอารมณ ความรู้ลึก ลักษณะนิสัยที่ถูกกาลเทศะแล้วก็就会有การกระทำหรือพฤติกรรมที่ถูกกาลเทศะด้วย แสดงว่าการอ่านช่วยให้ผู้อ่านมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

14. การอ่านทำให้ผู้อ่านเข้าใจผู้อื่นให้ความร่วมมือกับกลุ่มให้และรับความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้
15. การอ่านช่วยให้มีความสุข ทำให้ผู้อ่านสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นสุข ทำให้ตนเอง ครอบครัว สังคมรอบข้างเป็นสุขและสงบตามไปด้วย

วิธีการอ่าน

การอ่านจะดำเนินไปได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และองค์ประกอบที่อยู่ภายในร่างกาย ผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการอ่านที่ดีควรมีวิธีการอ่าน ดังนี้

1. นั่งอ่านหนังสือในสถานที่ที่เหมาะสมแก่การอ่าน ได้แก่ นั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด ในห้องอ่านหนังสือ บนโต๊ะทำงาน บรรยากาศเหมาะแก่การอ่าน เงียบสงบ ไม่มีเสียงรบกวน มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่สว่างจ้าเกินไป ไม่มืดเกินไป นั่งอ่านในท่าที่สบาย ถูกสุขลักษณะ นั่งตัวตรง หนังสือวางในระดับที่เหมาะสมแก่สายตา ไม่ควรอ่านในห้องนอนหรือบนเตียงนอน สุพรรณิ วราทร (2545: 24) ได้กล่าวว่า การอ่านที่ถูกต้องเริ่มจากการอ่านในท่าที่เหมาะสม คือ นั่งตัวตรง หรือเอนเล็กน้อยบนที่นั่งที่มีความสูงในระดับที่เท้าของผู้อ่านวางราบขนานกับพื้นได้ สิ่งที่อ่านอาจวางราบหรือเอนห่างจากสายตาประมาณ 30 เซนติเมตร
2. จับหนังสือให้ถูกท่า และเตรียมอุปกรณ์การอ่านให้พร้อม เช่น กระดาษ ดินสอ ปากกา ดินสอสี ไม้บรรทัด
3. ทำจิตใจให้แจ่มใสและมีสมาธิในการอ่าน เช่น ถ้าหิวก็กินให้อิ่ม ง่วงก็นอนให้สบายก่อน ตัดปัญหารบกวนจิตใจให้หมด แล้วตั้งสมาธิในการอ่าน ต้องแบ่งเวลาในการอ่านให้ถูกต้องและมีระเบียบวินัยในชีวิต ผู้ที่มีนิสัยการอ่านที่ดีควรเป็นผู้อ่านอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยวันละ 15 นาที
4. เมื่ออ่านเป็นเวลาประมาณ 45-60 นาที ควรพักสายตาประมาณ 10 นาที โดยมองทอดสายตาไปไกล ๆ
5. สำนวหนังสือที่จะอ่านว่าในเล่มมีอะไรบ้าง ควรอ่านคำนำก่อน แล้วตรวจสอบสารบัญ
6. กำหนดจุดประสงค์ว่าต้องการเนื้อหาอะไรจากหนังสือเล่มนั้นบ้าง เช่น เพื่อความรู้ทั่วไป เพื่อความบันเทิง
7. ไม่ควรนอนอ่านหนังสือ เพราะทำให้ร่างกายเกิดการผ่อนคลาย ขาดสมาธิและพร้อมที่จะหลับ
8. ไม่อ่านหนังสือในขณะที่ดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุ เพราะทำให้เสียสมาธิในการอ่านและเสียสายตา เนื่องจากสายตาต้องปรับระยะใกล้ไกลอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ทำให้ประสาทตาถ้าทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่
9. มีมารยาทในการอ่าน ไม่อ่านออกเสียงดังรบกวนสมาธิผู้อื่น ถ้าอ่านตามลำพังโดยปกติ ต้องไม่ออกเสียง ไม่ขยับปาก ไม่เคลื่อนไหวศีรษะหรือนิ้วตามข้อความที่อ่าน
10. รักษาสภาพหนังสือให้ดีที่สุด ไม่พับมุมหนังสือ ไม่ฉีกตัดข้อความในหนังสือ

ทักษะการอ่าน

ทักษะการอ่านเป็นทักษะการรับสาร การอ่านจะช่วยให้สามารถรับรู้สารสนเทศได้มาก เนื่องจากสารสนเทศที่ได้รับจากการอ่านนั้นผู้รับสามารถอ่านทบทวนกลับไปกลับมาได้หลายรอบจนกว่าจะเข้าใจ นอกจากนี้สื่อสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ยังเป็นสารที่มีความคงทนสูง เก็บไว้ได้นาน สามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้รับสารได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด การรับสารสนเทศจากการอ่านจึงสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง ก่อนการอ่านหนังสือทุกครั้งผู้อ่านต้องตั้งวัตถุประสงค์ไว้ว่าต้องการอ่านเพื่ออะไร เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน หรือเพื่อศึกษาหาความรู้ ขณะอ่านต้องพยายามค้นหาสิ่งที่ต้องการจากหนังสือที่อ่านให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ในการอ่านที่ผู้อ่านมีวัตถุประสงค์ของการอ่านอย่างเจาะจงชัดเจนแล้ว ก็จะใช้ทักษะการอ่าน เพื่อช่วยให้สามารถอ่านได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการโดยรวดเร็ว เพราะทักษะการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้ และทักษะการอ่านยังเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้มากกว่าทักษะอื่นๆ (กนกพร ศรีญาณลักษณ์. 2555:1072) ทักษะการอ่านมีดังต่อไปนี้

1. การอ่านอย่างกว้างๆ เป็นการอ่านแบบผ่านไปเร็วๆ ไม่ต้องการรายละเอียด ต้องการทราบเนื้อหาเรื่องโดยสังเขปเท่านั้น เป็นการอ่านด้วยความเข้าใจโดยใช้เวลาน้อย การอ่านเร็วหลาย ๆ ครั้งจะทำให้รับรู้และเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีกว่าการอ่านช้าหนึ่งครั้งในเวลาเท่ากัน นอกจากนี้ การอ่านเร็วทำให้มีเวลาอ่านมากขึ้น จึงสามารถติดตามเรื่องราวต่างๆ ได้ทันเหตุการณ์ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอื่นๆ ด้วย การอ่านแบบนี้ไม่ต้องอ่านละเอียด แต่จะอ่านเฉพาะหัวข้อสำคัญเพื่อหาแนวทางหรือหาสิ่งที่ต้องการ บางตอนก็ข้ามไปบ้างเมื่อเห็นว่าข้อความนั้นไม่ใช่สิ่งที่เราต้องการ เรียกการอ่านแบบนี้ว่า skimming ใช้กับการอ่านหนังสือพิมพ์ นวนิยาย นิตยสาร การอ่านแบบนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้ (สมพร พุฒตาล เบ็ทซ์. 2546: 62)

- 1.1 อ่านหน้าสารบัญว่าประกอบด้วยหัวเรื่องหรือหัวข้อสำคัญอะไรบ้าง
- 1.2 พิจารณาแต่ละบทโดยดูชื่อเรื่อง หัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อย
- 1.3 ถ้าต้องการรายละเอียดประกอบ ก็ให้อ่านประโยคต้นๆ และประโยคท้ายๆ ของแต่ละย่อหน้า ก็จะจับใจความสำคัญของย่อหน้าภายในเวลาสั้นๆ

2. การอ่านอย่างเฉพาะเจาะจง คือ การอ่านแบบต้องการคำตอบเฉพาะเรื่อง เช่น ค้นหาความหมายของคำ หรืออ่านเนื้อหาเฉพาะส่วนที่ตรงกับความต้องการเท่านั้น การอ่านแบบนี้ผู้อ่านจึงไม่ต้องเสียเวลาอ่านตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย แต่จะอ่านเฉพาะส่วนที่ต้องการเท่านั้น (สมพร พุฒตาล เบ็ทซ์. 2546: 63)

3. การอ่านจับประเด็น คือ การอ่านเพื่อค้นหาและทำความเข้าใจสาระสำคัญของข้อเขียน เป็นการอ่านเรื่องหรือข้อเขียนโดยทำความเข้าใจสาระสำคัญในขณะที่อ่าน มักใช้ในการอ่านข้อเขียนที่ไม่ยาวมากนัก เช่น บทความวิชาการ การอ่าน เร็วๆ หลายครั้งจะช่วยให้จับประเด็นได้ การอ่านจับประเด็นมีวิธีการดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542: 111)

3.1 สังเกตคำสำคัญ ในขณะที่อ่านต้องสังเกตคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องที่พบบ่อย และจดจำไว้ เพราะมักจะเป็นคำที่แสดงสาระสำคัญของเรื่อง ผู้อ่านที่รู้จักคำและความหมายของคำ จะสามารถเข้าใจความหมาย ตีความได้ถูกต้อง และสามารถจับประเด็นได้อย่างถูกต้อง

3.2 เลือกประโยคสำคัญ โดยสังเกตประโยคที่มีคำสำคัญอยู่ในประโยค ข้อเขียนที่ดีในแต่ละย่อหน้าหรือแต่ละตอนมักจะมีประโยคเดียว และมีประโยคสำคัญแทรกอยู่ สาระสำคัญอาจสั้นหรือยาวแล้วแต่วิธีเขียนของต้นฉบับ เรื่องที่เป็นการอธิบาย หรือเรื่องเชิงอภิปราย ประเด็นสำคัญจะอยู่ที่แนวคิดหรือเหตุผล สำหรับย่อหน้าที่ความนำหรือสรุปนั้น ทุกประโยคในข้อความมักจะเป็นประโยคสำคัญที่บอกสาระของเรื่อง ถ้าผู้อ่านจับประโยคสำคัญนั้นได้ ก็หมายถึงจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้

3.3 บันทึกประโยคสำคัญ เมื่อเลือกประโยคสำคัญได้แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นสาระสำคัญของเรื่อง หากประโยคสำคัญไม่ปรากฏชัดเจนต้องอ่านด้วยความตั้งใจ จับประเด็นเรียบเรียงเป็นข้อความเอง แล้วบันทึกประโยคสำคัญนั้นไว้ บันทึกให้เป็นภาษาที่ดี สั้น ง่าย และรัดกุม

4. การอ่านสรุปความ คือ การอ่านที่สามารถตีความหมายของสิ่งที่อ่านได้ถูกต้องชัดเจน เข้าใจเรื่องอย่างดี สามารถแยกส่วนที่สำคัญหรือไม่สำคัญออกจากกันได้ รู้ว่าประโยคส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือเป็นข้อคิดเห็น ส่วนใดเป็นความคิดหลัก หรือความคิดรอง และประมวลประเด็นสำคัญของเรื่อง การอ่านสรุปความมี 2 ลักษณะ คือ การอ่านสรุปความแต่ละย่อหน้าหรือแต่ละตอน และการอ่านสรุปความจากทั้งเรื่องหรือทั้งบท การอ่านสรุปความควรอ่านอย่างรวดเร็ว พอให้รู้เรื่องก่อน แล้วจึงอ่านรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เข้าใจเรื่องอย่างดีและแจ่มแจ้ง หลังจากนั้นทำความเข้าใจโดยสรุปว่าเรื่องที่อ่านนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีเนื้อหาเรื่องอย่างไร และจบอย่างไร จากรายงานวิจัยของอาทิตยา ผ่องแผ้วคล้าย, อารีย์ ชื่นวัฒนา และ พวา พันธุ์เมฆา (2553: 97) พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ปฏิบัติมาก คือ ในการอ่านหนังสือแต่ละครั้งจะอ่านได้เป็นเวลานานโดยไม่เบื่อ เมื่ออ่านหนังสือจบแล้วสามารถสรุปเรื่องที่อ่านได้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสนใจในการอ่านอย่างแท้จริง

5. การอ่านวิเคราะห์ เป็นการอ่านที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าทักษะการอ่านแบบต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้อ่านต้องมีวิจารณญาณในการอ่าน สามารถวิเคราะห์ได้ตรงตามผู้เขียนต้องการสื่อ ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ผู้อ่านสามารถอ่านแล้วเก็บรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้น กล่าวถึงรายละเอียดที่ประเด็น อะไรบ้าง ผู้อ่านควรเอาใจใส่ตั้งแต่เรื่องสะกดการันต์ การใช้ถ้อยคำ ลำดับประโยค ลำดับย่อหน้า ตัวอย่างประกอบ ผู้อ่านที่มีความรู้เรื่องคำศัพท์และสำนวนภาษาดี มีประสบการณ์ในการอ่านมาก มีสมาธิในการอ่านดี ย่อมสามารถวิเคราะห์ได้ตรงตามความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ และสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ลักษณะของผู้อ่านที่ดี

ผู้อ่านที่ดีต้องสร้างความต้องการอ่านให้เกิดขึ้นในตัวเอง ฝึกฝนตนเองให้มีความกระตือรือร้นในการอ่าน อ่านอย่างต่อเนื่องจนเป็นความเคยชินที่ต้องอ่าน อ่านหนังสือได้ทุกประเภท มีวิจารณ์ญาณในการเลือกสรรสิ่งที่จะอ่าน ซึ่งลักษณะของผู้อ่านที่ดีควรมีดังนี้

1. ควรเป็นผู้อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ
2. นำสิ่งที่อ่านได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์
3. มีพฤติกรรมการอ่านในลักษณะที่ถูกต้องทั้งทางกายและการใช้สายตา
4. ไม่เคลื่อนไหวศีรษะหรือนิ้วตามข้อความที่อ่าน
5. อ่านในใจและสนใจความหมายมากกว่าเสียง เพราะอาจเป็นสาเหตุให้อ่านช้า
6. มีอัตราความเร็วในการอ่านอย่างน้อย 400 - 500 คำต่อหน้าที
7. ใช้สายตาอย่างถูกวิธี โดยการกวาดสายตาไปตามเครื่องหมายหรือข้อความในสิ่งที่อ่านอย่างต่อเนื่อง หยุดเพื่อรับรู้เครื่องหมายหรือข้อความครั้งละเป็นกลุ่มโดยไม่มองซ้ำ
8. อ่านรายละเอียดอย่างรวดเร็วเพื่อจับใจความสำคัญ
9. มีสมาธิในการอ่าน จะสนใจในเรื่องที่อ่าน
10. อ่านด้วยความเข้าใจเป็นอย่างดีและคิดตามไปด้วย

การอ่านเพื่อการค้นคว้าและบันทึก

เมื่อผู้อ่านพบเรื่องราวที่น่าสนใจหรือเป็นประโยชน์ ควรจดบันทึกสาระสำคัญไว้และจัดเก็บไว้ให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อเตือนความจำ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ เพื่อช่วยในการอ้างอิง เพื่อประโยชน์ทางวิชาการยังสามารถนำมาทบทวนและนำไปใช้อ้างอิงต่อไปได้ โดยนำข้อมูลที่บันทึกไว้ไปเขียนรายงานหรือเขียนบทความวิชาการหรือเพื่อย้อนกลับมาศึกษาหารายละเอียดเมื่อต้องการ การอ่านเพื่อการค้นคว้าและบันทึกควรปฏิบัติดังนี้ (จำนง วงษ์ชาชม และคณะ. 2552: 10)

1. สืบหาหนังสือและวัสดุสารสนเทศต่างๆ ว่ามีเรื่องใดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องที่ผู้อ่านสนใจจะเขียนรายงานหรือไม่
2. เลือกอ่านเนื้อหาในบทที่คาดว่าจะบรรจุเรื่องราวที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ควรอ่านอย่างรวดเร็วโดยปกติผู้เขียนหนังสือมักจะบรรจุเนื้อหาสำคัญของแต่ละบทไว้ในย่อหน้าแรกและย่อหน้าสุดท้าย
3. ในบางครั้งอาจต้องอ่านทั้งบทจึงจะได้เนื้อหาตามต้องการ เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรอ่านทุกตัวอักษร ควรอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเท่านั้น เช่น อ่านประโยคแรกของแต่ละย่อหน้า เพราะผู้เขียนหนังสือมักจะบรรจุเนื้อหาสาระสำคัญของย่อหน้านั้นๆ ไว้ในประโยคแรก
4. เพื่อให้การบันทึกเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าเป็นไปด้วยดี ก่อนลงมือบันทึก ควรอ่านหนังสือหรือสารานุกรมที่ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่ผู้อ่านต้องการเขียนรายงานโดยตรงเพื่อให้มีความรู้พื้นฐาน
5. การบันทึกต้องทำด้วยความประณีต อ่านง่าย ถูกต้อง สมบูรณ์ มีระเบียบในการบันทึก โดยบันทึกหัวข้อหรือหัวเรื่องที่บันทึก แหล่งที่มา ข้อความที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

6. การบันทึกเรื่องราวที่ต้องการ อาจบันทึกด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธีประกอบด้วยกันก็ได้ เช่น ย่อความ ถอดความเป็นสำนวนของผู้บันทึก คัดลอกข้อความที่สำคัญ วิเคราะห์หรือสรุปความเห็น

การอ่านวัสดุสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์

วัสดุสารสนเทศ มีทั้งประเภทวัสดุตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการอ่านวัสดุสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ ในที่นี้จะกล่าวถึงการอ่านวัสดุสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และหนังสือ ตำรา

การอ่านหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มุ่งนำเสนอข่าวเป็นสำคัญ หนังสือพิมพ์รายวันก็มุ่งเสนอข่าวรายวัน หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์มุ่งเสนอข่าวในรอบสัปดาห์โดยทั่วไปแล้วเมื่อก้าวถึงหนังสือพิมพ์ก็มักจะหมายถึงหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้งนี้เพราะมีความเคลื่อนไหวของการนำเสนอข่าวสารทุกวัน มีปริมาณการเผยแพร่เป็นจำนวนมาก จึงเข้าถึงผู้รับสารและมีอิทธิพลต่อผู้รับสารจำนวนมากเช่นกัน หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีเนื้อหามากมายและหลากหลายประเภท ดังนั้น ผู้อ่านจึงควรอ่านกลั่นกรองข้อมูล โดยพิจารณาเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ประกอบด้วยเนื้อหาประเภทต่างๆ ดังนี้ (สิริวรรณ นันทจันทูล และ สมเกียรติ รัชมณี. 2549:102 - 103)

1. เนื้อหาประเภทข่าว ได้แก่ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะเน้นการนำเสนอเนื้อหาข่าวแตกต่างกัน โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1.1 หนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหาข่าวเศรษฐกิจ การเมือง เช่น หนังสือพิมพ์สยามรัฐ กรุงเทพธุรกิจ ฐานเศรษฐกิจ มติชน คมชัดลึก

1.2 หนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหาข่าวทั่วไป เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด ในการนำเสนอข่าว หากข่าวใดกำลังเป็นที่สนใจของสังคมหรือเป็นข่าวที่สำคัญต่อสังคม หนังสือพิมพ์ทุกฉบับก็จะนำเสนอข่าวนั้นอย่างทั่วถึง ข่าวใหม่ ข่าวสำคัญ หรือข่าวที่กำลังเป็นที่สนใจ ก็จะจัดทำเป็นพาดหัวข่าวตัวอักษรตัวโตและพิมพ์ไว้หน้าแรก ข่าวที่สำคัญน้อยลงก็จะพิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาดเล็กลง หรือนำเสนอในหน้าอื่นๆ ตามความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละวัน

2. เนื้อหาประเภทสาระความรู้และแสดงความคิดเห็น เนื้อหาประเภทนี้เป็นเนื้อหารองจากข่าว จึงมีเนื้อที่ในการนำเสนอน้อยกว่าและให้ความสำคัญน้อยกว่า การนำเสนอเนื้อหาสาระประเภทนี้จะไม่นิยมพาดหัวข่าว แต่มักจะปรากฏเป็นคอลัมน์ต่างๆ เนื้อหาในส่วนที่มักจะกล่าวถึงเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น สาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน วิทยาการสมัยใหม่การค้นพบ การนำภูมิปัญญาดั้งเดิมมาใช้ใหม่

3. เนื้อหาประเภทกีฬาและบันเทิง เนื้อหาประเภทนี้อาจนับได้ว่าเป็นสีส่นของหนังสือพิมพ์อย่างหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไป ข่าวกีฬาและข่าวบันเทิงส่วนใหญ่แล้ว จะให้ความรู้สึกตื่นเต้น ชื่นชม เป็นเรื่องเบาสมอง ช่วยผ่อนคลายความเครียดทำให้เกิดความอึดอเมใจแก่ผู้อ่าน

4. เนื้อหาอื่นๆ เป็นเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้อ่านบางกลุ่ม เช่น มุมคอลัมน์เด็ก ประกาศรับสมัครงาน การศึกษาต่อ มุมเย็บปักถักร้อย นวนิยายหรือบทละครโทรทัศน์ที่กำลังได้รับความนิยม ทั้งละครไทยและละครต่างประเทศ

สำหรับวิธีการอ่านหนังสือพิมพ์นั้นหนังสือพิมพ์ทั่วไปในปัจจุบันมีเนื้อหาในแต่ละฉบับจำนวนมาก ดังนั้น ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องเลือกหนังสือพิมพ์ที่จะอ่าน รวมทั้งเลือกอ่านตามจุดประสงค์ของตน โดยเลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่ตนสนใจ และจะอ่านให้จบเป็นเรื่องๆ ไป

การอ่านนิตยสาร

นิตยสารเป็นวัสดุสารสนเทศ ที่มีกำหนดออกตามวาระหรือตามกำหนดเวลา แต่เน้นข้อมูลข่าวสารที่เป็นความบันเทิง ผู้อ่านควรมีหลักการอ่านนิตยสาร โดยการพิจารณาเนื้อหาของนิตยสาร เนื้อหาในนิตยสารมักประกอบไปด้วยสาระความรู้ต่างๆ ไป ที่กลุ่มผู้อ่านนิตยสารนั้นๆ ควรรู้ เกร็ดความรู้เล็กๆ น้อยๆ เรื่องบันเทิง นวนิยาย เรื่องสั้น เนื้อหาต่างๆ เหล่านี้จะได้รับการจัดให้เป็นหมวดหมู่เพื่อนำเสนอผู้อ่านตามแนวคิดของนิตยสารนั้น ได้แก่ นิตยสารที่เน้นทางด้านภาพยนตร์ ด้านเกี่ยวกับสตรี ด้านกีฬา เช่น นิตยสารภาพยนตร์บันเทิง กุลสตรี สยามกีฬา เมื่อจะเลือกอ่านนิตยสารก็ให้พึงเล็งไปที่ความบันเทิงว่า ต้องการที่จะได้รับความบันเทิงในด้านใดก็เลือกอ่านนิตยสารที่มีเนื้อหาเน้นไปทางด้านนั้น และพิจารณาคุณค่าของเรื่องทีอ่านไปตามแนวของเนื้อหาและนิตยสารนั้นๆ ว่าให้คุณค่าด้านใดอย่างไร แก่ชีวิตและสังคม

การอ่านวารสาร

วารสารเป็นวัสดุสารสนเทศที่มุ่งนำเสนอเนื้อหาที่เป็นสาระความรู้ ออกจำหน่ายหรือเผยแพร่ความระยะเวลาที่กำหนด การนำเสนอเนื้อหาสาระของวารสารโดยทั่วไปมักจะแบ่งระดับความลึกซึ้งของเนื้อหา คือ

1. วารสารทั่วไป หรือวารสารกึ่งวิชาการ เป็นวารสารที่มีเนื้อหาสาระความรู้ต่างๆ ไปที่ผู้อ่านควรรู้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารในโลกปัจจุบัน ตัวอย่างวารสารประเภทนี้ ได้แก่ มติชนสุดสัปดาห์ ใกล้เคียง หมอชาวบ้าน ชีวิตดี

2. วารสารวิชาการ เป็นวารสารที่มีเนื้อหาสาระเน้นในวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง สาขาใดสาขาหนึ่งอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ความรู้และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับด้านนั้นๆ โดยเฉพาะ ผู้ผลิตและผู้อ่านวารสารประเภทนี้จึงเป็นบุคคลเฉพาะกลุ่มที่มีความสนใจร่วมกัน มีพื้นฐานความรู้อย่างเดียวกัน หรือมีวิชาชีพเดียวกัน เช่น วารสารวิชาการด้านการแพทย์ ด้านการสาธารณสุข ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เนื้อหาสาระในวารสารประเภทนี้จะมีทั้งที่เป็นทฤษฎี หลักการ การวิจัย และข้อคิดเห็นเชิงวิชาการ ตัวอย่างวารสารประเภทนี้ ได้แก่ วารสารโรคเอดส์ วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ วารสารบรรณศาสตร์ มศว วารสารอินฟอร์เมชัน วารสารห้องสมุดสำหรับวิธีการอ่านวารสาร เนื่องจากวารสารเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการ ซึ่งผู้อ่านควรอ่านหรือควรศึกษาให้เข้าใจโดยละเอียด ดังนั้น วิธีการอ่าน

วารสารที่เหมาะสมก็คือ การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นการอ่านอย่างละเอียด โดยแยกแยะและพิจารณา เรื่องที่อ่านได้ทั้งรูปแบบ เนื้อหา กลวิธีและการใช้ภาษา ว่าองค์ประกอบ ต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน อย่างไร สารแต่ละประเด็นมีความเป็นมาอย่างไรและนำไปสู่ผลอย่างไร ผู้อ่านสามารถประเมินเรื่องที่ อ่านได้ว่ามีคุณค่าในด้านใดมากน้อยเพียงใด และเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง

การอ่านหนังสือและตำรา

หนังสือ เป็นวัสดุสารสนเทศที่เรียบเรียงผลงานทางวิชาการโดยมีรากฐานทางวิชาการที่มั่นคง และให้ทัศนะของผู้เขียนที่สร้างเสริมปัญญาความคิด และสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สาขาวิชา นั้นๆ และ/หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงในเชิงเนื้อหา เนื้อหาสาระของหนังสือต้อง มีความทันสมัย การอธิบายสาระสำคัญที่มีความชัดเจน โดยอาจใช้ข้อมูล แผนภาพ ตัวอย่างหรือกรณี ศึกษาประกอบจนผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจในสาระสำคัญนั้นได้ รูปแบบของหนังสือเป็นรูปเล่มที่ ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง การวิเคราะห์ การสรุปการอ้างอิงและบรรณานุกรม ทั้งนี้ อาจมีแหล่งข้อมูลที่ทันสมัยและครบถ้วนสมบูรณ์

ตำรา เป็นวัสดุสารสนเทศที่เรียบเรียงผลงานทางวิชาการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมเนื้อหา สาระของวิชาหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชา หรือของหลักสูตรก็ได้ สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการ ถ่ายทอดวิชาในระดับอุดมศึกษาในการเรียนการสอนในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เนื้อหาสาระของตำรา ต้องมีความทันสมัยโดยมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ทันสมัย

การอ่านหนังสือและตำรา โดยทั่วไปแล้วจะมีขั้นตอนในการอ่าน ดังนี้ (สิริวรรณ นันทจันทุล และสมเกียรติ รัชฌมณี. 2549: 116 - 118)

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน ผู้อ่านจะอ่านเพื่อความรู้ ความบันเทิง หรือเพื่อการ วิเคราะห์วิจารณ์ เมื่อตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านแล้วจึงเลือกหนังสือได้ถูกต้องกับจุดมุ่งหมายของการอ่าน

2. สืบหาข้อมูลของหนังสือ ผู้อ่านพิจารณาชื่อเรื่องว่าตรงกับความต้องการและมีความเกี่ยวข้องกับ เรื่องที่จะค้นคว้าหรือไม่ เมื่อสำรวจข้อมูลของหนังสือแล้วจึงศึกษาส่วนประกอบของหนังสือ ซึ่งประกอบด้วย ปกหนังสือ คำนำ สารบัญ บรรณานุกรม ส่วนประกอบของหนังสือดังกล่าว จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถตัดสินใจในการเลือกหนังสือว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการอ่าน แล้วยังสามารถ ใช้ในการอ่านเพื่อการค้นคว้า เลือกอ่านเฉพาะบท เฉพาะตอนที่ต้องการ และใช้ในการอ้างอิงได้ถูกต้อง

3. อ่านรายละเอียด เมื่อผู้อ่านเลือกหนังสือได้ตรงตามจุดมุ่งหมายการอ่านแล้ว ผู้อ่านจะต้อง ใช้สติและสมาธิในการอ่าน มีจิตใจจดจ่ออยู่กับหนังสือที่อ่าน ไม่ฟุ้งซ่านคิดถึงเรื่องอื่น มีสมาธิในการอ่าน และรู้ตัวอยู่เสมอว่ากำลังอ่านเรื่องอะไร คิดอะไรอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การอ่านเช่นนี้จะช่วยให้เข้าใจเรื่อง และจดจำเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้อ่านจะต้องมีทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งต้อง อาศัยทักษะการคิดควบคู่กับทักษะการอ่าน จึงจะมีความสามารถในการอ่านเพื่อการค้นคว้าอย่างแท้จริง

4. จัดบันทึกเรื่องจากการอ่าน เมื่ออ่านเรื่องราวจากหนังสือแล้วจะต้องจัดบันทึกเรื่องจากการอ่านไว้ เพื่อเป็นข้อมูลในการใช้ประโยชน์ในการทำรายงาน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อการวิเคราะห์ต่อไป การบันทึกเรื่องจากการอ่านมีหลายวิธี ได้แก่ การจัดบันทึกข้อมูลเป็นความเรียง การจัดบันทึกสรุปความ การจัดบันทึกเป็นโครงเรื่อง การจัดบันทึกลงในบัตร การทำแผนภาพโครงเรื่อง หรือแผนภาพความคิด

5. นำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์เมื่อผู้อ่านบันทึกความรู้ไว้แล้ว ผู้อ่านจะนำบันทึกต่างๆ มาเรียบเรียงวิเคราะห์และสังเคราะห์เรื่องราวต่างๆ หรือเป็นข้อมูล เรียบเรียงเป็นหัวข้อเรื่อง นำมาร้อยเรียงเป็นความเรียง เพื่อบันทึกเป็นบทความ รายงาน ตามจุดมุ่งหมายของการค้นคว้า

สรุป

การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องแสวงหาความรู้และติดตามข่าวสารที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ การอ่านช่วยให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้มาก การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้โดยเฉพาะนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งต้องอาศัยทักษะและวิธีการอ่านที่ดี เพื่อจะช่วยให้สามารถรับรู้สารสนเทศได้มาก การรับสารสนเทศจากการอ่านจึงสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เมื่อผู้อ่านพบเรื่องราวที่น่าสนใจหรือเป็นประโยชน์ ควรจัดบันทึกสาระสำคัญไว้เพื่อเตือนความจำ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ เพื่อช่วยในการอ้างอิง เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ สามารถนำมาทบทวนและนำไปใช้อ้างอิงได้ โดยนำข้อมูลที่บันทึกไว้ไปเขียนรายงานหรือบทความวิชาการ หรือเพื่อย้อนกลับมาศึกษาหารายละเอียดอีกครั้งเมื่อต้องการ

บรรณานุกรม

- กนกพร ศรีญาณลักษณ์. (2555). **พฤติกรรมกรรมการอ่านสิ่งพิมพ์ภาษาจีนของนิสิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ ศรีนครินทรวิโรฒวิชาการ ครั้งที่ 6 เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : หน้า 1,072 - 1,082.
- จำนง วงษ์ชาชม และคณะ. (2552). **คู่มือการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ**. นครพนม: สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทยัน อิ่มสำราญ. (2550). **ภาษากับการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พี เพรส.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2542). **การค้นคว้าและเขียนรายงาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ฉวีวรรณ คูหาภิณห์. (2542). **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
ธนศักดิ์ เมืองเจริญ, อารีย์ ชื่นวัฒนา และ อรทัย วารีสอาด. (2554, กรกฎาคม - ธันวาคม).
**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติบางกอก
พัฒนา**. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. 4(2) : 15 - 28.
- วิทยากร เชียงกุล. (2552, มิถุนายน). **ประเทศที่ประชาชนไม่ชอบอ่านหนังสือไม่มีทาง
จะไปสู่ใครได้**. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. 2(1) : 1-6.
- สมพร พุฒตาล เบ็ทซ์. (2546). **แนวทางการศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงรายงานวิชาการ**.
กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริวรรณ นันทจันทูล และสมเกียรติ รัชัษณ์. (2549). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพรรณิ วราทร. (2545). **การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย, อารีย์ ชื่นวัฒนา และ พวา พันธุ์เมฆา. (2553, มิถุนายน).
**นิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร**.
วารสารบรรณศาสตร์ มศว. 3(1): 91-101.

